MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Một năm.	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	9 $ 00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng..	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng..	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
6 bis-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

4e Page

Une seule insertion. . . . 0$ 30 la c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . . 0$ 18 la c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$ 50 la c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Kỳ bầu-cử hội-viên thương-mại năm nay

Hôm 20 Mars vừa rồi, phòng Thương-mại Hanoi ta đã bầu cử hội-viên xong. Trong kỳ bầu cử hội-viên thương mại năm nay có một điều hành cấu danh phận được rộng thêm ra mà thôi; số nghị-viên thêm đã người ta thêm được hai cái địa vị cho những người ấy dành giựt nhau mà kiếm cái tiếng cái miệng để khoa-dệu với phường phố, sĩ diện với bà con; vậy có đáng mừng là đáng mừng riêng cho một phần ít người đó, chứ đáng mừng gì cho tất cả các nhà công-thương trong xứ ta. Hay là bảo thêm được nhiều người ra ứng cử thì các nhà công thương trong xứ ta là những người có phiếu đi bầu, có quyền được tỏ tạo nên cái danh phận cho những người hãnh cấu ấy tất được thêm nhiều người đến luồn lọt, đến cầu cạnh, may ra có một vài kẻ ham danh hám của thì cái phiếu đi bầu lại được tăng giá hơn lên, trước kia một cái phiếu chỉ có thể bán được cho hai người mà bây giờ có thể bán được cho tới bốn người, cái giá có thể đắt lên một thành hai được, vì được có cái lợi ấy mà đáng mừng chăng ?

Không, không phải thế, cái phiếu đi bầu không phải là một thứ đồ hàng mà hòng bắt chẹt được nhiều người mua để cầu cho tăng giá. Các nhà công thương có cái quyền bầu cử lấy những người ra đại-biểu cho mình, thì cái nghĩa-vụ mình đối với Chính-phủ, đối với nghề nghiệp của mình, không thể vì tinh-diện, vì kim tiền mà không cẩn chọn lấy người cho xứng đáng, không chọn được người xứng đáng là lạm dụng cái quyền bầu cử mà Chính-phủ đã ban cấp cho mình, là bỏ mất cái lợi ích tương-lai về nghề nghiệp của mình, không có lẽ bán rẻ bán đắt cái phiếu đi bầu của mình cho những kẻ không xứng đáng làm đại biểu cho mình, đã không dại mà bán rẻ bán đắt cái phiếu đi bầu của mình thì dù ít người mua hay nhiều người mua cũng không khi nào bán mà mừng rằng được cao giá. Còn đến những người ra ứng cử vốn cũng là vì cái lòng danh-dự mà ra, nhưng cái danh-dự làm một người hội-viên thương mại không phải tại đâu cái tiếng kêu ông nghị, không phải tại đâu được phô bày ở nơi dân điểm, được đi lại với nhà quyền quí, được giao-thiệp với các quí quan, không phải tại đâu được dễ bề phụ thế xu vinh, hi-vọng những phẩm-hàm kia, huy-chương nọ; cái danh-dự làm một người hội-viên thương-mại là cô làm sao cho hết cái bổn phận mình là đại-biểu các nhà công-thương, bênh vực được cái quyền lợi khoáng-trương được cái quyền lợi cho các nhà công thương, khiến cho các nhà công thương trong xứ mình nhờ mình mà khỏi chịu nỗi thiệt-thòi, mà được thêm bề thịnh-vượng ; cái bổn-phận mình có đặt đủ thì cái danh-dự mình mới về vang, ai đã có bụng cầu danh thì cũng cầu cái danh tốt ấy, chứ ai lại cầu cái danh xưng kia, mà mừng được rộng chỗ để cầu ngồi bị vị

Cái cớ ta nói đáng mừng cho các nhà công thương xứ ta vì được thêm người đại-biểu số xin giải rõ như sau này: muốn giải rõ cái cớ ấy trước nên hiểu cái thâm ý Chính phủ lập ra phòng Thương mại là thế nào ? Các ông nghị-viên thương-mại đối với các nhà công thương trong xứ có những cái chức vụ gì ? Và các nhà công-thương trong xứ đối với các ông nghị-viên thương-mại được những cái lợi ích gì ? Thời đại bây giờ là cái thời đại giao thông tấn sắc, cạnh tranh kịch-liệt, cái phong trào công chiến, thương chiến xung động khắp cả hoàn cầu, không một dân nào, một nước nào bỏ công thương mà có thể trở nên giàu thịnh được. Một Chính phủ muốn cho dân giàu nước thịnh, thế tất phải chú trọng về công thương ; nhưng cả lợi ích trong việc công thương thì các nhà công thương cũng phải tự mưu lấy mới nên. Chính-phủ không tài nào mà đại-lý cho hết được, chẳng những không đại-lý cho hết được, mà việc gì cũng vậy, người cục ngoại không sao hiểu thấu được cho rành, đã không hiểu thấu được cho rành thì những công việc của Chính-phủ thiệt thì thường có cái lại xung đột với cái quyền lợi của các nhà công thương cũng có ; nếu các nhà công thương trong nước không có những người đại biểu để tiện giao-thiệp với Chính-phủ thì sự công thương trong nước sao khỏi có điều tổn hại, mà những công việc làm cho công thương nghiệp trong nước tiến-bộ, chính-phủ biết đâu cho xiết mà trù hoạch thỏ-trí cho ; vì thế mà phàm những nước tiến-tiến đời nay, nơi nào công thương phồn thịnh đều đặt ra có phòng Thương-mại, do các nhà công thương nơi đó cử những người đại biểu làm nghị-viên ; nhà-nước Đại-pháp sang bảo-hộ xứ ta cũng đem cái thiện pháp ấy thi hành trong xứ ta để mưu cho công thương nghiệp xứ ta chóng nên thịnh vượng, những nơi công thương phồn thịnh như Saigon, Nam-vang, Cửa-hàn, Hải-phòng và Hà-nội ta đây đều có lập phòng Thương-mại cả. Cái chức-vụ các ông nghị-viên thương mại là đại-biểu cho cả các nhà công thương trong xứ mà giao thiệp với Chính-phủ về những vấn-đề có quan-hệ đến việc công thương, cái quyền lợi của các nhà công thương có điều gì thiệt hại thì đứng lên mà bênh vực cho, những việc kinh-doanh to-tát có lợi ích hoặc trực-tiếp, hoặc gián-tiếp cho các nhà công-thương cần phải có Chính-phủ giúp sức thì đứng lên mà trần-thiết cho, ngoài những việc giao thiệp với Chính-phủ như thế, lại còn phải xem xét cái tình hình kinh-tế trong xứ, đối chiếu với các thị trường trong thế-giới, hàng gì mà mình có thể bán ra ngoài được, nơi nào mà mình có thể mua được hàng có lợi hơn, mà chỉ nẻo dẫn đường cho các nhà công thương trong xứ, tìm cách vận-tải thế nào cho tiện, giao-thông thế nào cho mau ; cứ coi những chương-trình nghị sự của các phòng thương-mại cùng tờ kỷ-yếu của các phòng Thương mại phát-hành thì đủ biết cái chức vụ các ông nghị-viên thương mại thật rất là quan-trọng mà lại cực kỳ phiền-phức khó khăn, phi những người có học thức, có kinh nghiệm rất sành sỏi về nghề buôn, hỏ dễ đã mấy ai kham nổi cái chức vụ như thế. Cái chức vụ ấy mà nếu được người kham nổi, thì quyền lợi của các nhà công-thương có người bênh vực, những việc kinh doanh to-tát có lợi ích hoặc trực-tiếp, hoặc gián-tiếp cho các nhà công thương, Chính-phủ hễ lưu thấu được rành mà giúp sức cho tình hình kinh-tế trong xứ mình cho đến cả các thị-trường trong thế giới không đến nỗi mù-mịt tối-tăm, mà ứng biến tiện cơ, khỏi mắc vào vòng liệt-bại, những cơ-quan vận tải ngày thêm tiện, những dụng-cụ giao-thông ngày thêm mau, thì cái lợi-ích của các nhà công-thương ở bề thế nào mà kể

Phòng Thương-mại Hà-nội là cái lợi-ích của các nhà công thương ta hơn mười tỉnh trông vào đấy mà trước kia chỉ có hai người đại biểu, thì cái quyền-lợi của các nhà công thương ta cũng ít người bênh-vực quá. Nay Chính phủ xét biết cái tình-độ công thương xứ ta cũng đã có tấn-tới hơn trước nhiều, nên rộng cho ta được hai người đại-biểu nữa. Tục-ngữ nói : « nhiều tay vỗ mới kêu », số người đại-biểu thêm thì phần quyền lợi của ta cũng được mạnh sức bênh vực thêm, đó là điều đáng mừng cho các nhà công-thương ta vậy. Không biết các ông nghị mới ta có có khỏi phụ cái lòng kỳ vọng của công-thương giới ta không ?

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 23 Mars 1923

Việc Đông-Âu

Ngày hôm thứ năm các nhà giám-định của ba tiền-hội đồng đã hội-nghị.

Báo *Le Temps* có nói các điều khoản cảnh-trí đã xét xong, còn các điều khoản tài-chánh đến ngày thứ sáu thì sẽ xét.

Việc nước Anh

Cái tranh-đoạn của các chủ xưởng và thợ thuyền về việc các chủ xưởng muốn giảm tiền công chưa giải-quyết xong. Các chủ xưởng định đến ngày 1er Avril này thì nhất loạt đóng cửa. Nếu chánh-phủ không can thiệp vào, thì 500 nghìn người thợ không có việc làm.

Việc trong hạt trú binh

Ngày hôm thứ tư tại Bonn, đại-tướng Dégoutte và các ông tổng-ủy-viên Đồng-minh Pháp-Bỉ đã hội-nghị để ấn định công việc trong hạt Rhur và Rénanie có liên lạc với nhau. Từ nay cứ 15 lần các ngài lại hội-nghị như thế.

Tại mỏ Blumenthal, bọn thợ Pháp vẫn chở than thường và than cốc. Lại có một trăm người thợ Đức làm phụ vào. Thợ mỏ Đức ở Blumenthal chưa đến làm việc.

Nhà báo *Gazette de Voss* có tin rằng nhiều nhà buôn thóc-lúa, cỏ khô và cacao ở Hambourg bị vỡ nợ.

Tại hội Vạn-quốc

Phụ bản của tiểu-ban coi về các cơ-quan trí thức của hội Vạn-quốc đã ưng-chuẩn khoản thỉnh-cầu với các nước lập chức ban học để giảng giải một cách đích xác về cái hiệp-ước, chính trị, kinh-tế, và đạo-đức của liệt-quốc.

Nước Nga đối với nước Đức

Nhân việc bộ đại-lý nước Nga có bà-cáo rằng chánh-phủ Xô-viết gởi lời mi cho các thợ-thuyền trong hạt sông Rhur thì ông lễ giáo-chủ Jean có lộ ý bất bình mà nói : Người Hoa-kỳ đem thóc sang nước Nga để cứu dân bị nạn cơ-cầu, thì rõ nước Hoa-kỳ quý nhân mạng biết bao. Mà xem chánh-phủ Xô-viết đương cần dùng thóc mà đem thóc xuất cảng, thì chánh-phủ ấy rẻ nhân mạng biết bao.

Nhật-bản với Tàu

Trong tờ thư chánh-phủ Nhật-bản đáp ủy chánh-phủ Trung-hoa về các bản giao-ước năm 1915 về việc Đại-liên và Lữ-thuận có nói rằng các bản giao ước ấy không có thể hoàn cải được.

Bài ca Âu-trí-viên

CV

Ta nay có Âu-trí-viện,
Để nuôi nắng kẻ thanh-niên nước nhà.
Phần nào Khai-trí khởi ra,
Phần nhờ trong nước đều là hoan-nghênh ;
Từ nay những kẻ đầu xanh,
Ở ăn có chỗn, học hành có nơi ;
Sự thể dục cũng thành thơi,
Sớm, khuya, cũng rắn có người bảo răn.
Những lời dạo đức, nhân luân,
Đỡ công gia huấn mấy phần cô lao ;
Nhà có trẻ khỏi lao đao,
Công kia việc khác đỡ bao thời giờ.
Không ai phải bận con thơ,
Từ dân thịnh đạt cũng nhờ buổi nay ;
Nhật-tân hai chữ sinh thay.
Giang-sơn vui vẻ như mây gấm hồng.
Rõ ràng Nam Pháp đẹp hòa,
Sẵn thấy nhẽ đẻ kẻ chê người cười
Cũng riêng một nước một trời,
Tiếng nhà Nam-Việt ; tiếng người Á-đông.
Có tôi chúa, có non sông,
Văn-chương, khí chất, cũng không nỗi hèn.
Mà nay, thế giới đua chen,
Nhờ ơn Bảo hộ, ta nên lấy nhân.
Công một buổi để muôn thân,
Lợi vừa Âu-trí về sau còn dài.
Mầm Hồng Lạc gội nào trái,
Chăm nom vun tưới một mai chắc thành.
Mong cho những kẻ sơ sanh,
Được bề giáo dưỡng mau thành quốc dân
Biết đạo lý, biết tu thân,
Biết yêu chủng loại, đỡ dần mẹ cha
Biết công cơ đất nước nhà,
Biết dìu nẻ nếp ông bà xưa nay.
Cái nhân phẩm giữ cho hay,
Trang, trinh, hiếu, nghĩa đêm ngày chớ quên.
Luyện tài, luyện đức, cho bền,
Muôn năm để tiếng con hiền tôi ngay.

Tin Trung-hoa

Ngày 15 Mars 1923

Hương cảng đặc-điện

Quân Tôn-truyền-Phương đã vào Phúc-kiến, Tát trấn-Bàng đem quân ngăn trở không cho tiến-lên. Có mệnh-lệnh Tôn-lông-thống định thải bớt những quân già yếu và lưu lại những quân cường tráng. Ông thúc-Lượng thống điện định đem lại cái danh-nghĩa Việt-quân, Chn-bối Đức hiến-hợp Trào-Mại quân-đội để phản đối. Hoa shag-Trí định trở về Quảng-đông. Hồng-triệu-Lâu không thuận cho Hiệu mưu đường đi qua Trào châu. Ôa-thụ-Đức xin từ chức Hải-kỳ bạo-trưởng, Ho-chi-Hưng thay giữ chức ấy.

Tin Tôn trung-Sơn

Tôn trung-Sơn thiết lập Nguyên-soái-phủ. Bắc-kinh chính phủ định thông-điện để phản đối

Tin Vương-hoài-Khánh

Vương-hoài-Khánh nhân không có lương, liền tới Thiêu-tân, tỏ ý muốn từ chức.

Trung Nga hội nghị

Chiều hôm qua, đại biểu Nga đã đặt tiệc mới các nghị-viên, yêu cầu tán thành việc Trung Nga hội nghị.

Tin Tuyên-thống

Vua Tuyên-thống ốm nặng, có mời viên thầy thuốc Đức là Dịch-bác-nhĩ đến chữa

Vấn đề thống-nhất

Trương-thiệu-Tăng đã điện cho Lý-lợi-Quân cho đàm về việc thống-nhất.

Những đồn vô-tuyến-điện lớn của các thuộc-địa Pháp

Vô-tuyến-điện xuất hiện ra có tới, người hai mươi năm nay và có lẽ lợi ích lợi hơn các máy điện-báo nhiều lắm. Các máy điện-báo tuy vậy mà lại tốn công tốn của hơn nhiều, nhất là những khúc đường khó bắt dây và trông nom tốn kém khó nhọc.

Đã lâu về trước thì vô-tuyến chỉ dùng để giao-thông với các tàu ngoài biển, rồi sau lới các phi-thuyền, đến như các quãng vắng đi lại khó mà giao-thông bằng vô-tuyến thì lại được chắc chắn lắm nữa

Từ năm 1902 trở đi, quan đại-tá Ferrié bắt đầu giao-thông bằng vô-tuyến-điện từ Guadeloupe sang Martinique vì khi đó cho đường cáp ngầm hiểu nỗi hai xứ ấy bị đứt cổ, rồi từ đấy thượng-quốc mới bắt đầu giao-thông với các thuộc-địa bằng vô-tuyến-điện. Rồi sau Tây Phi-châu các đồn vô-tuyến-hải cũng đã giao-thông được từ Dakar với các thuộc-địa khác (Mauritanie, Sénégal, Guinée v. v.) ở Madagascar thì có mấy đồn trong bộ ở Diego-Suarez Mayotte và Majunga giao-thông với nhau.

Sau khi Đông-pháp ta thì có đã các đồn ở Nam-kỳ, Trung-kỳ và nhất là Bắc-kỳ, có các đồn ở thượng-du và giáp Tàu, có thể giao-thông với trung-châu những khi lụt đường và giây-thép đứt. Khi trước chỉ dùng sóng điện giao-thông trong khoảng 2.000 ki-lô mét từ Irlande sang Canada và năm 1912 quan-báo đã công-nhận rằng có kết quả tốt và bành-động như thường.

Thế nên chánh-phủ Pháp cũng quyết định giao thông với các thuộc-địa xa bằng vô-tuyến-điện vì phần nhiều cáp là cần ngoại-quốc cả, nên năm 1911 ông Messimy đã quyết đặng máy vô-tuyến thật mạnh để giao-thông từ Pháp với các thuộc-địa xa. Thường thường các xứ thuộc-địa xa thì cứ đứng hai đồn giao-thông liên với nhau rồi cứ lần lượt thế mà nối nhau như vậy một đồn thật mạnh ở về phía nam Pháp giao-thông với một đồn nữa cũng thế ở về Algérie (thí-dụ như Colomb-Bechar cách Pháp 2.000 ki-lô-mét) rồi từ Colomb Bechar có thể giao thông với một đồn nào đó đặt ở St Louis du Sénégal (2.400 km) rồi từ đó lại giao-thông với Tombouctou (1.700 km) Saint Louis le Sénégal có thể giao-thông thẳng ngay với Martinique (4.800 km); Tombouctou với Bangui (2.800 km) và Bangui với Djibouti (2.800 km).

Từ Djibouti lại có giao-thông với Tananarive (3 400 km) hoặc với Pondichéry (4.000 km) rồi từ Pondichéry giao-thông với các xứ sau này: Ponchéry-Saigon (2.900 km) Saigon-Nouméa (7.350 km) Nouméa-Tahiti 4.500 km) Tahiti-les Marquises (1,400 km) Les Marquises — La Martinique (9.000 km).

Bản dự định năm 1911 là phác như vậy mà thôi, duy chỉ có có-khí sẵn hai đồn Tombouctou và Saigon là mới gửi đặt mua.

Máy của Saigon thì khi ấy định đặt ở cây tre cao 120 thước, tức là máy ở La Doua Lyon bây giờ và máy Tombouctou thì khi đó đem đặt ở Bucarest, trong lúc chiến-tranh giao-thông với Pháp cũng thấu miễn lắm.

Khi mới xảy ra việc binh-đao thì tự dưng phải bỏ quên lại các vấn-đề giao-thông vô-tuyến các thuộc-địa cũng như các việc quan-trọng khác, rồi đến việc các tàu ngầm phá hại thì đến năm 1917 lại phải đem đến các nó vô-tuyến ở các thuộc-địa chính để giúp việc với các đường cáp từ Pháp sang các thuộc-địa lớn đặt một đồn ở Nam Algérie, ở Tây-nam Phi-châu, ở Madagascar và ở Đông-pháp mà đồn đã giao thông với nhau liên-tiếp cho tới thượng-quốc.

Cứ như như thì các điện tín ở Pháp chuyển sang xứ ta cần nhau đến 10.000 ki-lô-mét mà không còn gì là nhọc khó cho lắm, duy chỉ có khuyết điểm một chút là ta cần đề ý: mà chuyển điện cho tới thẳng Pháp được. Nhưng nay mai nếu đồn lớn Saigon xong thì có lẽ ta có thể chuyển điện thẳng tới Pháp được như là ở Pháp chuyển sang cho ta vậy.

Lưu-Khắc thuật

VĂN UYÊN

(Họa bốn bài thơ cảm-hoạ bốn người ký-nữ của cô Uyên-Phương nữ-sĩ Phạm-thị-Lan đăng trong báo số 1789).

Vịnh nàng Tú-Hiệp

Nam bắc ai chia lối giải đồng,
Năm canh ngao ngán đệ sầu đông.
Vó câu trông với đường tăng bụi,
Hạt lệ cho mong lửa chất lòng.
Ngàn thiệp xác ve thâu bóng chiếc,
Thương chàng đệ ngựa đóng xương chàng.
Trời cao có thấu cho chăng nhỉ?
Buồng vắng ngày qua nhạt vẻ hồng!

Vịnh nàng Tố-Hương

Hào hiệp xem trong bọn má hồng,
Kia ai lương gió hãy còn vòng.
Trên hồ mất ngọc phân chài lệ,
Trước phật lòng trình rắp nỗi mong.
Vội bước anh-hùng đường nghĩa-vụ,
Nên tình nhi-nữ nếp gia-phong.
Lửa nồng mới biết gan vàng đá,
Phụ phụ một nhà đủ tiết trung.

Vịnh bà Chiêu-Quân

Giấc mộng thiên-duyên chẳng vẹn tròn
Thâm tình Hán-chủ lắc giọt-dòn.
Giận ông trong lúc tha-hành họa,
Xót hiếu trên cầu gắng sự-nan.
Cảnh lạ đòn-lý sầu đất nổi,
Non xa thư nhạn oán bao vàn;
Tấm son chẳng bợn bởi tanh ngửi,
Vật phục thêm dày một dặm gieo.

Vịnh Mạnh-lệ-Quân nữ sĩ

Kinh luân thao lược kém gì trai,
Khăn yếm danh vang thật rỡ mười.
Nưng gánh chung-tình vai liễu yếu,
Pha màu sơn thủy gót sen hài.
Xây bồi nghiệp trước ba năm vững,
Xoay lớn tơ duyên một mối dài.
Vì nước vì nhà nào để mấy,
Nghìn thu thơm nức tiếng anh tài.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 24 Mars này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 00

Cuộc đua ngựa ngày 25 Mars 1923 — Chương trình cuộc thi ấy như sau này :

Giải Mahomet
chạy 2000 mètres

Tên chuồng ngựa	Tên ngựa	
Cua Cam	Phidias	42.
Bạch	Hải-nin	43.
Cua Cam	Ngọc-Lan	44.
Cua Cam	Ngọc-Thanh	45.
Cua Cam	Ngọc-Hoàng	46.
Cua Cam	Ngọc-Hồng	47.
Cua Cam	Ngọc-Lục	48.
Cua Cam	Ngọc-Bích	49.
Cua Cam	Ngọc-Thạch	50.
Cua Cam	Ngọc-Trai	51.

Ngạch tòa sứ. — M. Ng-v-Quyền, ký lục phụ biện tại Nam-định được tổ chức.

Những người có tên sau này đã thi đỗ theo như nghị-định ngày 5 Novembre 1920 thì nay được bổ thư-ký tập sự :

MM. Vũ-đình Chính, Trần-ngọc-Trương-v-Tài 5 tên mỗi tên xuống 4 tháng tư

Bán ruộng hai lần. — Tên Phạm-v-Hữu có mấy sào ruộng cầm cho người làng tên là Cốc quê bạn không có tiền chuộc đã đành chịu mất ruộng. Tên ấy thấy chủ cầm chưa đến cầm ruộng lên ấy, lại trả Thôn đã không trả, lại sinh sự đánh người ấy bị thương rồi lại chực cướp lấy cái bao tượng trong đựng 300 đồng nữa. Tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình phạt mỗi tên 15 ngày tù. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tên Si và thu những tên kia, vì không đủ chứng cớ.

Đánh đàn bỏ trạy thạt. — Một người

Do Võ Phò Hùng Cấu Tặng Phòng Tuyệt Chiêu Kho Sách Xưa Quán Ven Đường

T. Đ.

Một chiếc tàu bè bị cướp, bảy người bị thương

Tàu *Wing-Ping* chạy đường Quảng-đông, Hương-cảng mới bị cướp ở gần Whampoa. Nghe đâu bọn cướp độ một trăm đứa. Chúng lập mưu rất tài tình lắm cho tàu phải đỗ lại, để thi-hành cái thủ-đoạn của mình.

Nguyên tàu *Wing-Ping* khởi hành ở Hương-cảng ngày 12 Mars hồi 7 giờ chiều. Trên tàu có chở rất nhiều hàng-hóa. Sáng hôm sau, khi tàu sắp tới Wampoa, thì chân vịt bỗng mắc vào một cái thừng tam-sẽ, tàu phải đứng lại không đi được nữa, thì hai cái đò chở bọn ăn cướp liền bơi áp vào tàu. Trong khi thủy-thủ cố sức tháo chân vịt ra cho được, thì quân cướp bắn súng vào trong tàu, bảy người thủy-thủ bị thương mà một người bị thương rất nặng.

Bọn cướp lên tàu ở đây trong tám giờ đồng hồ, vơ vét hết cả tiền bạc có hàng mấy trăm đồng. Chúng lấy cả 2000 bao gạo. Số bị mất lần công tới hơn hai vạn đồng. Bọn kẻ cướp lại còn bắt bảy người làm tin để lấy tiền chuộc mới thả. Tàu *Wing-Ping* hiện nay ở Quảng-đông. Nay mai sẽ đi Hương-cảng.

Danh-dự bội-tinh

Bội-tinh bạc hạng nhì :

MM. Ng-v-Hanh, cai bang nhất sở Thương-chính ; Tép cai bang nhất sở Thương-chính ; Lâm-v-Xuân cai bang nhì sở Thương-chính ; Lê-v-Bưu, cai bang nhất sở Thương-chính ; Lê-v-Hon, đội bang nhất sở Thương-chính ; Lê-v-Lem, cai bang nhì sở Thương-chính ; Ng-Kit cai surveillant bang nhất sở Thương-chính ; Hồ-g-long-Cầu, nay thợ bang nhất sở Thương-chính ; Lê-v-Khos, cai bang nhất sở Thương-chính ; Ng-văn-Ca, đội bang nhì sở Thương-chính ; Lê-văn-Hanh, chánh đội sở Thương-chính ; Phạm-bùi-Chinh, surveillant bang nhất sở Thương chính ; Lê-v-Hiên, cai thợ bang tư sở Thương-chính ; Ông-v-Tun đội bang nhất sở Thương-chính ; Đỗ-v-Biêu, surveillant sở Thương-chính ; Lê-v-Kiêu, cai bang nhì sở Thương-chính ; Ng-v-Tai, cai bang nhì sở Thương-chính ; Mai-v-Lon, cai bang nhất sở Thương-chính ; Bùi-v-Huân, cai bang nhất sở Thương-chính ; Ng-văn Dai, surveillant bang nhì sở Thương-chính, Phan-Mỹ, surveillant bang sở Thương-chính ; Ng-v-Toa, thợ kỳ bang nhất sở Bưu-điện ; Ng-văn-Khos, thư ký thượng hạng bang tư sở Bưu-điện ; Lộc Hou, thông ngôn Khách sở Điện-báo tỉnh Quảng-đông ; Lê-v-Tu, cai bang nhì xưởng sở Đội-bạo ở Tiên-yên ; Phan-v-Ban, linh trạm thượng hạng ba tại Hanoi ; Vũ-đình-Giao, coi việc tải thơ sở Điện-báo Hanoi.

Tử-tạn lại nói :

Ba mươi năm chước, chi bằng đào-tẩu là hơn.

Trương-phu lại hỏi rằng :

Biết Đào-tẩu đi đâu cho thoát tay chúng được Tử-ngạn nói :

Thế thì phải làm thế này : Hôm nay cậu cứ về cùng mợ lấy thu xếp sang Thượng-thục, độ chiều đến, tôi sẽ sai người đến nhà : cậu, tớ đổi là Hà thị yến ngắt, thế thì mợ lấy tiền nhiều là phải về thăm. Nhân đi đấy, cậu cần liệu ra đi có cái gì phải bán thì đem theo, còn thì cứ để cả lại. Cách cửa namước chừng mười dặm, có một cái quán nhỏ, cậu đi ra đấy tôi đợi sẵn tôi sẽ tìm cách đưa cậu đi cho em thẳng sang đến nhà lệnh tỷ ở Ngu-sơn (Thượng-thục). Còn ở nhà, nhà cửa đồ-đoàn, hòm-rương tiền bạc ma cậu để lại đó, tôi sẽ nói với thân-phụ tôi trông nom cho cậu được vẹn-toàn. Cậu đi như thế, tất nhiên bóng chim tăm cá, chúng biết nẻo nhìn mò, mà đến khách quê người, cậu được nơi nương tựa. Cậu nghĩ thế nào ?

Trương-phu nghe nói mừng lòng, nói với Tử-ngạn xin về thu xếp.

Ra đến cửa, Tử-ngạn lại gọi với lại mà bảo :

Giờ tôi sẽ tìm cho cậu một đứa đầy tớ giỏi, có thể giúp được cậu, những khi lại ngạn học đường.

Trương-phu ưng lời liền về nhà cùng Rao-bảo sửa sang hành-lý.

Cơm trưa xong, hai người sắp lên đường sang Thượng-thục, bỗng có người đến nói, Hà-thị vẫn nằng, mời Rao bảo về ngay. Rao-bảo giật mình, hỏi bệnh-thế ra làm sao. Ngay-nẫn đứng bên thưa rằng :

Tối có lỗ chuyện ngạc đến tìm, thì ra cụ bị ông Ân-phu đánh phải trong thương, thành ra bệnh cũ càng nặng !

Rao-bảo nói mặt tái mét, trong tay đương cầm một cái hộp nhỏ, với vàng bỏ cái hộp ấy vào tủ, khóa lại cẩn thận, rồi sai Ngay-nẫn gọi xe đi ra.

Rao-bảo đi rồi, Trương-phu liền gói mấy cái quần-áo, và đem một cái ví tiền mà Rao bảo để kiểm rắn từ trước gói cả lẫn với áo, lồng thẳng đi ra đứng cửa Nam. Khi đi cách cửa thành chừng mười dặm đường, quả nhiên thấy có một cái quán lợp tranh : liền đặt khăn gói nằm nghỉ ở đó.

Một lúc, thấy một người mặt đen râu ngắn, trạc chừng ngoài 40 tuổi, săm sắm từ ngoài bước vào, hỏi Trương-phu rằng :

Ngài có phải ông Trương-phu đấy không ? Ô công-tử (Tử-ngạn) bảo tôi lại đây đi với chủ-nhân sang Thượng-thục. Hiện nay Ô công-tử còn ngồi đợi ở đầm miễu đàng trước mặt, vậy xin mời chủ-nhân cùng đi với tôi.

Trương-phu gật đầu, đưa khăn gói cho người ấy mang, cùng nhau lại đường đầy từ bồng kéo la rầm rầm, người đầy từ bồng kéo la rầm rầm, người đầy từ rạn với vàng chạy đến, người đầy từ rạn khi bắt ý, đầy Trương-phu lẫn xuống một chiếc giếng khơi bên đường.

Nàng Tuệ chân cói đến đấy, chúng ôi đều kinh hãi mà rằng :

Ô mưu mẹo quân gian đến thế thì quả-quyết thật ! Ấn tình kỳ quặc đến thế, phi thần-đoạn nhà đại trinh-thám, thì thật khó lòng mà xét ra, vậy chư người Nữ-trinh-thám ở Đông-phương trong cậu chuyện này, sao chưa thấy chị nói đến ?

Nàng Tuệ-chân đứng dậy xốc lại cỗ áo rồi ngồi xuống mà nói :

Công-việc của người nữ trinh-thám ấy, lại ra một ba-lan khác, tôi xin kể sau.

Bấy giờ Trương-phu ngồi xuống đầy giếng rồi, nước ngập ngang lưng, chung quanh tối đen như bưng lấy mắt ! Trong lòng vừa thương thân vừa tủi phận, trăm phần chắc chết mười mươi. Một lúc lâu, bỗng thấy có cái gì nằm chặt vào mình thì sợ hãi quá chừng, ngất đi không biết gì nữa.

Cách độ năm dặm, có một cái miếu nhỏ, trong miếu có một người con trai cùng một người con gái đương ngồi cỗ bộ ông trông.

Phía đông miếu lấy lại có một người con gái đương vẫy-vẫy, hình như chờ đợi ai mà chưa đến. Bỗng có một người con trai khoác khăn gói đi lại, cũng người con gái ấy thấm thảo nói chuyện, nét mặt hai người đều sám nhợt, ra đà sợ hãi quá chừng. Ước mười lăm phút đồng hồ, người con gái nói lo liền rằng :

Công-việc đã đến thế này, chỉ còn cách ấy là hơn cả, vậy ta đi đi cho được chóng.

Hai người vừa cất bước đi, bỗng có một ông già nhờ ở trong, xô ra đánh người con gái, trúng vào giữa xương sống. Người con gái vừa ngã lăn ra vừa kêu. Người con trai cất sợ quay mình lại đánh nhau với ông già, chừng 5 phút đồng hồ, cũng bị ông già đánh ngã. Trong lúc ấy, hai người đứng ở trong miếu trước, xông đến sau lưng ông già, đánh luôn mấy gậy. Ông già ngã lăn ra.

Nói đến đây, nàng Vi-vien không sao nhịn được nữa, liền bỏ rằng :

Năm người là năm người nào ? Sao lại có quan-hệ với cái án ấy ? Nàng Tuệ-chân mỉm cười không đáp, cứ nói luôn chuyện rằng :

Trương-phu ngất rồi lại tỉnh, mở mắt ra trông thì ra mình đã ở một nơi khác chứ không phải nằm dưới đáy giếng khơi, vơ vẩn nhận xem chung quanh chỉ thấy rậu hóp nhà tranh, vườn rau ruộng lúa, bốn mặt chim kêu gà gáy, quanh tường hoa nở bướng bay ; thật không phải là nhà ở của mình, mà là ở một cái nhà con trong cơn thôn-giã vậy. Trong lúc bàng hoàng bỡ ngỡ, thì thấy con tiểu-tỷ đuổi đi ngoài, đương bên cười nụ, hai làn tóc đen lay lẩy, bỗ xõa xuống ngang vai.

Trương-phu lúc đó, trong óc rối bời, nghĩn sợ tơ lòng, không biết đâu là mối, chỉ lấp ùng mà rằng :

Tái sinh ơn nặng, tôi biết lấy gì đền !!! Một lúc ngoài cửa bỗng nghe thấy giầy dép dọn dịp, cười nói xôn xao ; vắng vẳng từ xa đi lại. Trương-phu mắm chặt tay ra cửa ngõ, con Tiểu-tỷ ngăn lại mà rằng :

Chớ ! Linh mạnh cậu còn cho chưa bảo-toàn được để muốn mấy ngàn bạc nọ ngay được sao ? Trương-phu nghe lời, đành phải ngồi lại.

Nàng Vi-vien nói :

Con tiểu-tỷ ấy để thường tả tay nữ trinh-thám đó chăng ?

Sở-sam rằng :

Chưa chắc đã phải !

(Còn nữa)

Nhà máy kêm Quảng-yên Fonderie de Quang-yên cần dùng nhiều thợ sẻ gỗ. Hỏi ở đây.

Tiểu-đề thu-điểm. — Đại-học toán-bản đã xuất-bản, giá bán 0p.70 — Ngài nào sắm một phần trước 0p.2 mà nay muốn lấy toàn quyển, xin gửi giả phần còn trước cho bản-điếm, và thêm 0p.50 tiền cước 0p.10. Kính bạch

BÁN : Các thứ đồ gỗ. 1 cái xe đạp đàn bà, 3 cái xe đạp đàn ông và 1 cái xe ngựa kiểu demi-tonneau có đóng cả ngựa rất tốt. Hỏi tại số 40bis, đường Carreau, Hanoi.

Ai bắt được ? — Cái dây đeo cổ bằng ngọc-thạch trắng, có khắc hình một người Khách, lại có khắc cả hoa sen nữa, mất hôm thứ hai trước. Ai bắt được mà mang trả sẽ xin thưởng lại rất điều đáng.
Phố Balny, số chẵn 8 Hanoi.

Tòa án Thượng thẩm. — Hôm qua, tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Việc kháng cự quan huyện. — Về việc quan huyện Kim-sơn (Ninh-bình) cùng quan trợ đưa lính về một lệ cha ruộng, tỉ lên Trương-v-Nhân kéo dân phu ra ngăn trở và cự lại mà hắn quân đã đặng trước thì nay tòa Thượng thẩm giảm tội tên Trương-văn-Nhân xuống 8 tháng và 10 tên tiền. Tên Nam-ân tỉnh Bắc-ninh xét không thấy bằng cớ gì tha cả. Tòa Thượng-thẩm xét lại tìm được chứng cớ tỏ tên ấy đánh người dân bị ấy thật, nên phạt tên Thi 1 tháng tù án treo, những tên khác mỗi tên 5 đồng và bắt tỉ tên ấy phải bồi 30 đồng cho người bị chứng đánh.

Ăn trộm bò. — Tòa Nam-ân tỉnh Phú-thọ phạt tên Phạm-văn-Minh và Phạm-v-Hóe mỗi tên 6 tháng tù về tội ăn trộm của người tá một con bò cơm đem về giết lấy thịt chia nhau và bắt hai tên ấy phải bồi giá con bò ấy trả sự chủ. Tòa Thượng-thẩm y phạt tên Minh và giảm cho tên Hóe xuống 3 tháng tù và y liền bồi thường.

Cướp trinh là trộm. — Trong làng tên Ng-bẩn-Nhượng là lý-trưởng sự trách-nhiệm về tuần phòng làm tờ bẩm là mất trộm xoàng. Sau việc lộ ra quan về xét thì là trong làng tên ấy mất cướp chứ không phải là mất trộm. Tòa Nam-ân tỉnh Ninh-bình phạt tên lý-trưởng Nhượng 15 ngày tù và 20 đồng. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 15 ngày tù án treo và 10 đồng.

Tự tiện bắt và đánh người. — Tòa Nam-ân tỉnh Hà-nam phạt tên Ngduy-Đê 1 tháng tù và 5 đồng về tội tự tiện bắt và đánh người bị thương. Tòa Thượng-thẩm xét ra tên ấy chỉ có tội đánh người bị thương thôi, nên tha cho tội tù và y tiền phạt.

Kẻ cầu hành hung. — Tòa Nam-ân tỉnh Ninh-bình phạt tên Đinh-gia-hư 1 năm tù và tên Đinh-gia Tứ 8 tháng tù về tội đánh người lấy của. Tòa Thượng-thẩm giảm tội tên Chư xuống 3 tháng tù và tha cho tên Tứ vì xét ra là oan.

Bình lý-trưởng. — Theo lệ cải-lương, trong làng tên Ng-v-Yên bắt cử ai sẽ cũng phải đi tuần. Hôm đến phiên tên Yên lấy thế là trốn đạo không chịu đi. Sau thấy lý-trưởng tên là Ng-v-Hàm mắng tên ấy, đánh lừa mơ về nhà rồi đánh trả lời. Tòa Nam-ân tỉnh Hà-đông phạt tên Ny-v-Yên 6 ngày tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Hành hung. — Tòa Nam-ân tỉnh Hà-đông phạt tên Lương-xuân-Trung 6 ngày tù và 10 đồng cho tên Lương-xuân-Ấu 6 ngày là về tội đánh người tuần phiên tên là Lương-đình-Hoan bị thương. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cướp giật người. — Tòa Nam-ân tỉnh Bắc-giang phạt tên Ngô-thế-Quyền 20 năm khổ sai và 200 đồng bạc bồi thường về tội ăn cướp giật người và tên Vũ-v Lợi 6 tháng tù và 2 năm quản thúc về tội đồng đảng và việc ấy. Tòa Thượng-thẩm y án chung tăng nên tên 5 năm quản thúc.

Tiêu tiền công dân. — Tòa Nam-ân tỉnh Bắc-giang phạt tên Trần-đức-Chỉ 1 năm tù 20 đồng và 25 đồng bồi thường về tội giả mạo và tiêu tiền của công dân và tên Vũ-đình-Sự 1 năm tù về tội đồng đảng. Tòa Thượng-thẩm y án.

Cướp giật và hành hung. — Có một người là Thị Tỷ đến đòi nợ 10 tên Đỗ-v-Si, Đỗ-v-Tuynh và Lê-văn-Ấu, trong khi đòi nợ có xảy ra sự đánh nhau. Tòa án Thượng thẩm xử những tên ấy phải tù từ 6 tháng đến 1 năm.

Ăn cướp. — Tòa Nam-ân tỉnh Hưng-yên phạt tên Trần-v-Khám, Hoàng-v-Dác tức Mục-Hàm, Trịnh-kế-Đam tức Lý Hy và Lê-văn-Tụn mỗi tên 5 năm khổ sai, 3 năm quản thúc về tội ăn cướp và bắt những tên can phạm ấy chia tay nhau mà bồi 200 đồng cho khỏ chủ. Tòa Thượng-thẩm y phạt 3 tên đầu và tha tội cho tên thứ tư vì xét ra là oan.

Cướp trinh là trộm. — Trong làng tên Ng-bẩn-Nhượng là lý-trưởng sự trách-nhiệm về tuần phòng làm tờ bẩm là mất trộm xoàng. Sau việc lộ ra quan về xét thì là trong làng tên ấy mất cướp chứ không phải là mất trộm. Tòa Nam-ân tỉnh Ninh-bình phạt tên lý-trưởng Nhượng 15 ngày tù và 20 đồng. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 15 ngày tù án treo và 10 đồng.

Tự tiện bắt và đánh người. — Tòa Nam-ân tỉnh Hà-nam phạt tên Ngduy-Đê 1 tháng tù và 5 đồng về tội tự tiện bắt và đánh người bị thương. Tòa Thượng-thẩm xét ra tên ấy chỉ có tội đánh người bị thương thôi, nên tha cho tội tù và y tiền phạt.

Kẻ cầu hành hung. — Tòa Nam-ân tỉnh Ninh-bình phạt tên Đinh-gia-hư 1 năm tù và tên Đinh-gia Tứ 8 tháng tù về tội đánh người lấy của. Tòa Thượng-thẩm giảm tội tên Chư xuống 3 tháng tù và tha cho tên Tứ vì xét ra là oan.

Bình lý-trưởng. — Theo lệ cải-lương, trong làng tên Ng-v-Yên bắt cử ai sẽ cũng phải đi tuần. Hôm đến phiên tên Yên lấy thế là trốn đạo không chịu đi. Sau thấy lý-trưởng tên là Ng-v-Hàm mắng tên ấy, đánh lừa mơ về nhà rồi đánh trả lời. Tòa Nam-ân tỉnh Hà-đông phạt tên Ny-v-Yên 6 ngày tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Hành hung. — Tòa Nam-ân tỉnh Hà-đông phạt tên Lương-xuân-Trung 6 ngày tù và 10 đồng cho tên Lương-xuân-Ấu 6 ngày là về tội đánh người tuần phiên tên là Lương-đình-Hoan bị thương. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cướp giật người. — Tòa Nam-ân tỉnh Bắc-giang phạt tên Ngô-thế-Quyền 20 năm khổ sai và 200 đồng bạc bồi thường về tội ăn cướp giật người và tên Vũ-v Lợi 6 tháng tù và 2 năm quản thúc về tội đồng đảng và việc ấy. Tòa Thượng-thẩm y án chung tăng nên tên 5 năm quản thúc.

Tiêu tiền công dân. — Tòa Nam-ân tỉnh Bắc-giang phạt tên Trần-đức-Chỉ 1 năm tù 20 đồng và 25 đồng bồi thường về tội giả mạo và tiêu tiền của công dân và tên Vũ-đình-Sự 1 năm tù về tội đồng đảng. Tòa Thượng-thẩm y án.

Cướp giật và hành hung. — Có một người là Thị Tỷ đến đòi nợ 10 tên Đỗ-v-Si, Đỗ-v-Tuynh và Lê-văn-Ấu, trong khi đòi nợ có xảy ra sự đánh nhau. Tòa án Thượng thẩm xử những tên ấy phải tù từ 6 tháng đến 1 năm.

A-lô, a-lô . . . nhà chớp-bóng PALACE đây có phải không ?

Có phải chiều hôm nay chiếu đến hồi thứ 4, 5, 6 cl.uyện LES ECUMEURS DU SUD *đấy không ?*

— Thưa phải.

— Thế thì để cho tôi một loge chỗ tốt.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Nhồi nhà Rồn (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng rộng, người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.
3602

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Của ông cử DƯƠNG-BÁ-TRẠC *dịch*

Giá mỗi quyển . . . . . 0$20
Tiền cước mỗi quyển . . 0 . 12

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là :

Monsieur Bùi-Xuân-Thành
63, Rue du Coton, Hanoi

Xuýt nữa thì khốn. — Hồi qua 7 giờ sáng nay, chuyến xe điện ở Hà-đông ra, khi đi đến ngã tư vườn Hoa cửa Nam thì dụng phải một cái xe bò tải gạch. Cái bực lên xe điện đụng phải cái càng xe bò mạnh quá, đến nỗi cái xe bò đẩy gạch đổ đống khách ra về phía Đường Paquier, gạch vỡ tứ tung cả ; nhưng cũng may cái càng xe bò vì bị xe điện hất mạnh mà thành ra lại hất được người phu kéo bắn hẳn ra một nơi, cho nên không việc gì đến người cả, nếu không thì người phu kéo ấy cũng đến tan xác mất chứ chẳng chơi.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Cuộc Tang Thương

(Xã-hội Tiểu-thuyết)

HOÀNG-TRẦN-PHẤT soạn

114 trang giá . . . . . 0$30
Tiền cước, mỗi quyển . . 0 . 14

Ai muốn mua xin viết thư cho ông BÙI-XUÂN-HỌC, Trung-Bắc-tân-Văn Hanoi.

Có gửi bán tại hiệu Hội-Ký, 34, Rue Carreau Nam-định.

Mua buôn có trừ hoa-hồng. 3620

16

NỮ-TRINH-THÁM

TUẤN-PHONG dịch thuật

Truyện mây nhà nữ trinh-thám, kheo đem cái tâm tư tinh mật cái thủ-đoạn khôn ngoan, đổi đang thay hình, khinh thân nhẹ miệng mà khám phá được mấy cái kỳ án. Xem truyện nay để biết cái tài thám ăn trích tinh, bọn quần sao cũng không nhường ai các nhà đại trinh-thám xưa nay vậy. Cho hay yếu liều to đao bến chim tinh-anh trời đất ; đứng nghĩ long lan tinh, huê không bằng đàm lược nam-nhi.

Trương-phu run sợ mà rằng :

Không !

Tử-ngạn nói :

Chẳng bảy mưu đặt mẹo tất cực kỳ khôn ngoan, suy trước tính sau tất cực kỳ chu-mật. Ngày trước ngẫu cậu ở lại, tất là vì xếp đặt chưa xong ; ngày nay giục cậu ra đi, tất là bởi sửa sang đã gần ; cậu mà đi là cậu tự chui đầu vào trong lưới, cậu nghĩ thế nào ?

Trương-phu rằng :

Thế thì làm thế nào được ???

TRUNG-BẮC TÂN-VĂN 3

Thủy-tiên ta!!!

Vừa rồi tôi có tiếp được mấy cái thư của các ngài ở tỉnh xa gửi đến

Cứ như người ta nói thì chỗ ngồi tư này thường thường xe điện qua cứ hay quen lệ chạy toàn tuột mau quá, khiến cho hành khách và các xe có ở các ngả đường đi đến đó lắm khi phải [illegible] vô bề quan lệ lưu cợ-lớn lên xe ra đi, trước có một cái biển vàng viết chữ son ba dòng rằng : « Tri-sĩ vinh-ân » chính giữa và « Triều-ban thọ-phụ », bên hữu, « Ngân-phiếu trọng-thưởng » bên tả. Những chữ ấy toàn là

Sổ lạc-quyên Ấu-tri-viên

Bà Đức-vinh 20 p ; hiệu Vĩnh-hợp, 5 p ; bà bán Bỉ 5 p ; bà Ích-phong

Có bán kim-tiền và ngân-tiền

Trong chốn Hương-tích nay có bán những đồng tiền mo xin kể ăn công ngân tiền. Một

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN-NHIÊN

tiếp các ngài đến chụp ảnh.

Số 18, đường Thành, là nhà kinh của bản-hiệu «THỤY-KÝ». 2040

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN:

Chữa bệnh đau ngực, rao phổi, ho khan, phổi-ti-vi, văn vân; người ta thường mắc phải trong mùa này.

Thứ dầu nguyên, 1$75 một litre, 0$90 nửa litre.

— viên: 0.90 một lọ, dùng uống được 12 ngày.

Bán tại Hiệu Bào-chế MONTÈS, số 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Bộ này tiết giời thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

Nhất là bệnh Grippe (sốt-ho-cúm). Đau khắp cả thân-thể, rức đầu, sốt-ho, đau cổ họng, đau ngực; nếu không biết cách chữa những chứng ấy thì chết người như bỡn! Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bản-hiệu hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá 0$60 một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người! Ai đã biết cũng chịu là thần-hiệu.

Bán tại Hiệu Bào-chế MONTÈS, số 54, phố Tràng-tiền, Hanoi

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin cáo ngài mua báo khi có việc gì viết thơ đòi hỏi bản-quán, thì cho biết cái số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm dễ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vắn tắt, hoặc thảo quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

... nay dọn một phòng riêng để tùy thích các quí-khách muốn dùng riêng hẳn ở đấy cho biệt-tịch hay ngồi chung ở đàng nhà cũ này cũng thế.

Người làm trong Hôtel hiện nay đổi mới cả.

Giá bữa ăn như sau này:

Có rượu . . .	**1$20**
Không —	**0.90**

3531

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tại tòa Đốc-lý. — M. Paquin là phó Đốc-lý thứ nhất quyền Đốc-lý Hải-phòng, thay M. Dupuy Gaston, quan Cai-trị hạng nhất về nghỉ.

Trong khi M. Paquin quyền chức Đốc-lý thành phố Hải-phòng, thì đất ngoại châu-thành tỉnh Hải-phòng sẽ thuộc quyền trực tiếp quan Thống-sứ Bắc-kỳ như các quan tỉnh khác ở Bắc-kỳ.

Những chính quyền nói trong khoản thứ 4 nghị-định ngày 28 Décembre 1911 trước khi do quan Cai-trị hạng nhất Dupuy, Đốc-lý Hải-phòng thi hành, nay giao về quan phó Cai trị hạng nhất Saillerfest de Sourdeval Đại lý hạt châu-thành Hải-phòng, kể từ ngày M. Dupuy làm bàn-giao cho M. Paquin.

M... nhận việc ... đào ... mỗi thước giá 10$, đào hai cái đương ngầm trong mỏ than giá tiền mỗi một thước 2$50 hoặc 3$00, và việc đào đất, đổ đất giá là 0$25 một thước đưng.

Ai muốn nhận làm, thì đến hỏi tại ông chủ nhiệm mỏ than Yên-Lạp. 3519

Ngạch thương-chính — Ông Ng-đức-Môn thư ký ngạch Thương-chính hết hạn nghỉ, bổ đi Hải-dương thay ông Trần ngọc-Mẫn đổi đi Bến-thủy.

Ông Môn trước đã làm việc tại Hải-dương là đất sinh trưởng của ông trong 13 năm giời, công việc cần mẫn tinh tế khoan hòa, nhanh nhẹn, trên quan trên có lòng tin cẩn và những người quen biết ông đều một lòng quí mến cả.

Nay nhờ ơn quan trên ông lại được tại bổ về tỉnh nhà, thực là vẻ vang cho ông và các thân bằng cố hữu được tin ấy đều có lòng mừng cho ông

Man Hải lai cảo

THÁI NGUYÊN

Sở cảnh sát — M. Cát-ngọc-Minh, được bổ thư ký tập sự tại sở Cảnh-sát lương mỗi năm 240 đồng thay M. Vũ-đình-Hiểu từ chức.

VIỆC KINH-ĐÔ

Trí-sự vinh ân. — Từ khi cụ-lớn Võ-hiển Tôn-thất đại nhân được chuẩn thăng Văn-minh điện Đại-học-sĩ và thăng thưởng nhị hạng Bắc-đẩu bội-tinh là những sự vinh hiển trước khi về hưu thì cụ-lớn tuy đã có chỉ về hưu mà công việc quan vẫn cứ chăm lo chẳng lúc nào giải-đãi. Mãi đến ngày 21 tháng Giêng ngài vào Nội bái mạng và sáng ngày mồng 1 tháng hai ta ngài lại vào Nội bái tạ Hoàng-Thượng ân ban đại hạng kim bài, bài một có khắc chữ: «Khải-định sắc tứ» và «Thái-tử Thiếu-phó».

Vậy cụ-lớn bái tạ ân Hoàng-Thượng xong thì Hoàng-Thượng đã ban hạ những lời ân cần, những ý chân chí khi cụ-lớn đã được vào chầu bên long-tọa, Hoàng-Thượng lại diện sắc cho đình-thần văn võ bá quan và Tôn-nhân-phủ đồng-tôn sĩ-phở đi đưa cụ về đến nơi biệt-gia của cụ-lớn tại làng Lại thế cách Kinh-thành chừng hai kilomètres.

Khi 3 giờ chiều ngày mồng một, cụ lớn tự nơi Bộ đăng lên xe ra về thì trước bộ đã có bài trí các nghi trượng cờ xý, bát âm nhã nhạc và các văn... ra nghênh tiếp rất trọng thể. Về đến đầu đập đá đã có tiếng pháo nổ vang lừng và nhân dân reo mừng rất là vui vẻ.

Cụ-lớn về đến vườn, các quan vào trong khoản đãi tiệc trà, rồi chúc mừng cụ-lớn vinh qui an dưỡng rồi giải tán.

Trong mấy hôm cụ-lớn có chỉ về hưu, thì Đình-thần viện Cơ mật văn võ Đình-thần, Tôn-nhân-phủ và Bộ thuộc đều có thiết thạnh tịch khoản đãi, sanh ca tửu yến đêm nào cũng tận hoan.

Sự trí sĩ của cụ-lớn như thế thật là rất vinh hiển, rất vẻ vang, mà so với các đại-thần trong ba bốn mươi năm trước đây, chưa hề có ai bằng. Thế mà đã ai có thấy nơi vườn nhà của cụ-lớn tại làng Lại-thế là một nơi cụ-lớn cư trú đến nay đã ngoại 50 năm, mà nơi ấy, cái cửa ngõ còn y hai trụ gỗ, cánh tre, còn nhà cửa vườn-vườn thì rất đơn sơ lãnh đạm chẳng khác nào nơi gia viên của một người thường vậy. Quí hóa thay cái lòng thanh bạch của một đứng nhân-thần suốt đời rất hiếm có vậy.

Trộm to! — Ở làng Nam-phổ có nhà ông kia ở vào lối gần chợ, và trước bờ sông, nhà ông giàu, mà cổng kín tường cao, mấy lần đã ngăn được thói gian của loài đạo kiếp.

Thế mà ai ngờ «vỏ quít dày có móng tay nhọn», vừa cách vài hôm đây nhà ấy bị trộm vào, chẳng biết chúng nó dùng phương kế chi mà cạy những hòn đá thành rất to mà vào tận nơi buồng gọi mà lấy sạch hết cả của tiền nghe đâu đến mấy vạn rồi chúng nó đi mất, chỉ lấy những vật ở trong buồng mà thôi, còn bao nhiêu thập vật ở ngoài chúng nó chẳng thèm lấy gì cả.

Sự mất trộm như thế cũng thường có, nhưng nơi nào gần sông thì chúng nó lại dễ thi nghề, vì có lối chuyên chở đồ truy trọng như là nồi bung chè và đồ sành xưa, duy có dùng đến thuyền ghe thì mới chở được.

Nơi ấy chỉ cách Kinh-thành Huế chừng 2 kilomètres mà thường xảy ra những việc mất trộm to như thế, đó tưởng cũng bởi có bạc mà sinh ra.

Bản quán đã mấy lần bàn đến sự nên thiết-lập một đội tuần cảnh ở các nẻo sông thì mới dẹp yên được bọn trộm cướp ở ghe thuyền mà từ xưa nay chúng nó vẫn phóng túng, mà chưa thấy khi nào thiết ra đội tuần-cảnh ấy, tưởng cũng là một điều nên lưu tâm lắm thay.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại cùng các ngài duyệt-báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt-quí ông nào mua thì gửi tiền cho, hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho tiện.

HỘI LẬP NGHĨA-ĐỊA TỈNH THANH-HÓA

CÁO-BẠCH

Hội lập Nghĩa-địa tỉnh Thanh-hóa có lời kính cáo các ông các bà có mồ mả để trong khu đất tọa lạc tại làng Tanh-xá, Quảng-xá và Mật-sơn mà hội mới mua, biết rằng, hiện bây giờ bản hội đương sửa sang khu đất ấy cho có qui củ, vậy xin các ông các bà nên đến đánh dấu rõ ràng các mồ mả của mình để sau dễ nhận mà cất và táng lại cho hợp thể lệ hội.

Nếu từ nay cho đến hết hai tháng, mồ mả trong khu đất ấy không có dấu tích rõ ràng, thì bản-hội kể cho là mồ vô chủ và cất đem táng tại nơi đất mộ vô thừa nhận.

Nay kính cáo.

Khải-định năm thứ 8 tháng hai ngày mồng năm.

Lập Nghĩa-địa-hội, hội-trưởng
BÙI-TƯỜNG-LÂN

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT NAM

舖金寶南

BIJOUTERIE - ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi 16, Rue de la soie, 16 Hanoi

CHẾ-TẠO: — Vòng, xuyến, hạt, xuyến, giây đeo đồng hồ, giây truyền, đầu gậy, nến ô, tráp-bạc, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lá, vỏ diêm, v. v... bằng vàng đúng tuổi đúng cân và toàn bạc nén. Có nhiều thợ khéo để làm hàng hầu các quí khách đặt lối riêng.

BÁN: — Vàng diệp Vĩnh thịnh-long một đủ thứ (đủ các mũi), ngọc-thạch, giây đeo thẻ-ngà, giây kim-khánh giây kim tiền, đồng-hồ quả quít vỏ bạc và vỏ kền, v. v.

Buôn bán chắc chắn, cốt lấy sự tín cẩn làm gốc. 2042

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố,

2045 **MẬU-THỊNH kính cáo.**

Hội Khai-trí tiến-đức mở cuộc đấu-xảo mỹ-thuật

Hội Khai-trí tiến-đức định mở một cuộc đấu-xảo mỹ-thuật để giúp cho các nghề khéo nước Nam chấn-hưng lên và giữ lấy lề lối đẹp của các tay thợ giỏi đời xưa.

Cuộc đấu-xảo này là đấu-xảo các mỹ-nghệ có thực dụng, vì Hội Khai-trí tự nghĩ rằng vẽ cái kiểu nhà đẹp, chế cái đồ dùng khéo cũng thuộc về mỹ-thuật như chạm pho tượng hay là vẽ bức tranh vậy. Thế nào gọi là mỹ-thuật? Mỹ-thuật là chế ra một cái đồ gì phải sáng nghĩ cho thanh-thực, phải diễn tả cho khôn khéo, phải định cho rõ ràng đồ ấy dùng để việc gì và chế tạo làm sao cho xứng đáng với việc ấy, lại phải kén chọn cái vật liệu gì mà làm cho được thật xứng-đáng. Nói tóm lại thời một cái đồ gì, muốn cho có thể gọi được là đồ mỹ-thuật, phải làm thế nào cho không thêm không bớt được tí gì, nếu thêm hay bớt thì nó giảm mất cái hình-dung ý-tứ đi. Bởi thế nên chớ tưởng rằng cứ tô-điểm nhiều là đẹp đâu, thường có khi làm rậm nét quá lại mất cả cái vẻ điều-hòa mà làm giảm mất tinh-thần đi.

Tuy Hội Khai-trí định mở riêng cuộc đấu-xảo này cho những tay thợ khéo trong nước, nhưng không phải những tay mỹ-thuật đại-gia không được dự và những bức họa, những pho tượng không nhận đâu. Nhưng Hội thiết nghĩ rằng đời nào cũng vậy, nước nào cũng vậy, gây nên một nền mỹ-thuật có đặc-sắc phần nhiều là ở công-phu những thợ-thuyền mà ra. Thử trông xa nhìn rộng ra các nước Đông Tây, mà xét xem những đời mỹ-thuật rất thịnh, có phải phần nhiều là gốc ở các nghề thực-dụng trong dân-gian không? Vậy thời cuộc đấu-xảo này phải lựa lọc lấy những đồ giản-dị dễ coi, nhưng hình-thức phải cho công-xảo và phải cho thiết-thực với sự thường dùng. Ở Bắc-kỳ ta cũng như ở Đại-pháp và ở các nước, lúc đầu bao giờ cũng phải lựa-lọc như thế. Vậy thời nào là những tay thợ khéo trong nước, nào là các ông cai ông phó các nghề, nên gắng sức mà chấn hưng cho các mỹ-nghệ ở xứ này! Nên tỏ cho bọn tân-tiến sau này biết rằng: *nhất nghệ tinh nhất thân vinh*, và ở đời không gì qui bằng làm được cái đồ hay đồ khéo.

Ngày nào mở đấu-xảo và kỳ-hạn bao nhiêu, sau này Hội sẽ công-bố, nhưng hiện nay ai muốn đấu-xảo và định đấu-xảo gì, xin cho Hội biết trước, hoặc có hỏi han gì xin cứ viết thư cho Hội.

Hội Khai-trí thông-báo

... Giá bán:

Kim tiền 0 p.60 một đồng

Ngân tiền 0 p 80 một đồng

3552

PHÒNG-THĂM-BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thụ đệ ngũ đẳng Bắc đẩu bội tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd Ai cập ...

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM CHỨNG: Giá 1$50

Phòng khám bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.

GIÂY NÓI SỐ 236

3018.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không dùng được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

«Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.»

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Một tích chèo khôi hài — Một tích tuồng rất kỳ ...

Tích thứ nhất

TƯỚNG PHÁP NHƯ THẦN

Là một tích chèo rất vui, rất buồn cười

Tích thứ hai

HOA-DUNG TIỂU-LỘ

Là một tích tuồng rất khó, thế mà bản hội lại có một bọn hát trẻ con 12, 13, 14, 15 tuổi đóng trò rất khéo, tích này đã diễn buổi tối một lần và đã được nhiều giải thưởng.

Tối chủ-nhật 25 Mars 1923

MẪU ĐƠN GIAI HOẠI

Tối thứ hai 26 Mars 1923

ĐỨC NĂNG THẮNG SỐ

Xin nhận kỹ kẻo lầm

TÂN-LONG

RELIURE ET CORDONNERIE

72, Rue du Pont-en-Bois, 72 — Hanoi

Kính trình các qui-khách:

Bản-hiệu chuyên nghề đóng giầy và đóng sách đã lâu năm, làm rất kỹ lưỡng, dùng những gia tốt.

Đã được các qui-khách tin dùng nhiều lắm. Nay có một hai nhà buôn ham lợi mua giầy của những kẻ vô sỹ bắt chước dấu của bản-hiệu đóng vào giầy mà bản-hiệu chưa bắt được tang. Nên các qui-khách lầm mua phải giầy giả hiệu. Vậy xin các qui-khách trông nhận cái dấu bồ-giục và cá hóa long của bản-hiệu, cho khỏi mang tiếng.

Nếu các qui-khách có muốn mua được giầy thực hiệu thời xin gởi thơ đến cho, bản-hiệu sẽ gởi ngay.

2082 TÂN-LONG, kính cáo.

KÍNH KIỂU MỚI

Thứ kính ... đẹp ... xinh đẹp, chất kim trong

Gọng vàng	8$00 cả cước.
Gọng bạch kim	[illegible]

Mai ta Cam va cen.

Bán tại:

TONG-YUNE-TAI

49, Phố Hàng ... HANOI

2045

AU BONHEUR DES TONKINOIS

HAI-CHINH

GRANDE FABRIQUE DE CASQUES FANTAISIE

76, Rue du Pont en Bois, 76

HANOI

Mùa nực gần tới bản-hiệu chế ra nhiều kiểu mũ mới, **thật nhẹ, thật bền** và hợp thời-trang, lợp bằng vải trắng, vải ka-ki, cung các mùi, **giá hạ hơn** mọi nơi, mời các ngài chiếu-cố.

Bản-hiệu lại mới **tiếp** được ở bên Pháp sang các thứ **Parapluies, cán** đẹp và nhẹ, những giá như sau này:

5$00 – 4$50 – 3$80 – 2$80 – 2$50

Nay kính
HAI-CHINH
HANOI

2043

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA

HIỆU

C. J. BONNET

LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie LYON

2060

Lại về chốn cũ

Hiệu LỢI-THÁI ở phố hàng Bạc số 184 nay mới dọn về nhà cũ số 110

Nhân tiện kính trình qui-khách ở các tỉnh xa được biết hễ các ngài hỏi giá vàng mà bản-hiệu đã có giấy thép trả lời, nếu thuận giá thì xin gửi Commande bằng giây thép ngay, bằng

CỬA HÀNG

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Rượu vang — Rượu mùi — Đồ hộp thực-phẩm đủ thứ

Hiệu buôn bán đứng đắn thật-thà — Hiệu mới ra

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin ...

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu-gan-cá-thu-viên

Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh dùng dầu gan cá thu nước kêu uống vào mồm thấy hôi khó chịu, cho nên thường họ không chịu được mùi hôi ấy mà phải bỏ không dám dùng nữa. Và đã bao nhiêu lời cổ-động ở các báo trương người ta đã từng đọc tới, cũng vẫn biết rằng cái sự tấn-bộ về đường hóa-học đã tìm ra cách chế lại và lọc lấy những nguyên-chất của dầu gan cá thu mà làm thành một viên nho nhỏ, để uống khỏi có mùi tanh khó chịu; không còn thứ gì thay vào dầu gan cá thu được là thứ sắc thực sáng, nước thực trong.

Vì các lẽ đó, cho nên chúng tôi đã chế ...

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký Đóng Góp Cho Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Commandé bằng giây thép ngay, bằng chậm trễ năm bảy ngày, mà vàng lên giá thì bản-hiệu lại phải tính theo giá mới.

2065

THUỐC CHỮA BỆNH NHỨC ĐẦU

Ngài đã rất cần dùng cho khi một nhọc. Nên khi nào bị ngủ hay không ngủ được, nhức đầu, nhức gân, đau lưng, đau thần kinh bộ, hay là vì nóng nực không ngủ được, nếu không chịu chữa ngay các bệnh ấy thì sẽ sinh ra gầy mòn, yếu đuối, đau gân, thực là nhiều nỗi thảm thương. Muốn chữa khỏi các bệnh ấy, muốn ngủ cho ngon giấc thì nên dùng thuốc *Neurtase*. Thuốc này hiệu quan tắc-sĩ Leroy ... ở quản các nhà thương ở Ba-lê đã chế ra, một thứ thuốc rất hay và không có nguy hiểm gì cả.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2056

TRANH VẼ

Bán buôn — Bán lẻ

Bản-hiệu mới về có mới in được nhiều thứ tranh thếp-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp và rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là : kiểu thiếu, kiểu đét, kiểu đen, kiểu giấy cườm vân nền.

Lại có nhận bán truyện SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VĂN

Vẽ tranh, vẽ kiểu và vẽ truyện-thêu

73, Phố hàng Bông, Hanoi

Do vậy lại sắp đến mùa bức nóng, và lại sắp sinh ra những bệnh ngoài da bệnh ngứa, bệnh lở vân vân... cùng là bệnh đau xương và bệnh đau mạch máu.

THUỐC DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ này ngày nay thực là một thứ thuốc độc nhất vô song, để trị các bệnh ấy.

Cũng lại một thứ thuốc thần hiệu để trị bệnh giang mai kinh niên hoặc mới mắc.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiện Gò-đa trông sang, Hanoi

Thái-hậu nỗng xong chén thuốc, nằm xuống nghỉ lại. Thái-hậu cho *Hàng-hậu* và cho *Hàng hậu* uống thuốc. Bấy giờ *Tô-loan* và *Tố-phượng* đem quyển danh-sách tên các cung-nữ vào để trình. *Mạnh lệ-quân* chăm chắt mỗi người một việc.

Lại nói chuyện *Triệu-lân* và *Triệu phượng* thấy thánh-chỉ giao việc thuốc-thang bắn hạ thái-hậu cho *Mạnh-lệ quân*, đều lấy làm lo sợ mà bảo nhau rằng :

— Chết nỗi ! kế này thật là cái kế của con *Phi-giao* định lao-lung thân mẫu ta đó. Bãi thân mẫu ta như một người tội-tử vậy.

Triệu-lân và *Triệu-phượng* vừa toan vào triều điện-tiếu thì *Phi-giao* hoang-hậu đã bãi triều vào cung rồi. Hai công-tử luống-cuống không biết ăn thế nào, mới vào yết-kiến *Gia-tường* công-chúa. Bấy giờ có *Bảo-mẫu* đứng hầu ở bên cạnh.

Gia tường công-chúa khóc mà bảo hai công-tử rằng :

— Hai quốc-cữu ơi ! *Bảo mẫu* vừa vào đây rồi cho tôi biết là thái-hậu bệnh-thế rất nguy kịch, mấy ngày nay chẳng ăn nỗng tý gì. May sao lại gặp có thân-mẫu (trỏ *Mạnh* vương phi) ta vào, cũng là một điều đáng mừng vậy. Hôm nay hai quốc-cữu vào trong triều, đã diện-tiếu ra làm sao chưa ?

Triệu lân và *Triệu-phượng* đồng-thanh mà rằng :

— Thánh-thượng giáng chỉ giao việc thuốc thang bắn-hạ thái-hậu cho thân mẫu ta, chính là dùng kế để buộc chân thân-mẫu ta đó. Chúng tôi vừa định vào diện-tiếu, hãy tạm xin cho thân-mẫu về nhà tìm gỏi mấy hôm, không ngờ lại gặp lúc thái-hậu bệnh-tình nguy-kịch, khó lòng về được. Bây giờ còn các đỗ công-vật của *Hán-quốc* thái-phi gởi đến, chưa kịp đem vào độ trình thái-hậu, biết làm thế nào ?

Triệu-phượng lại thò tay vào trong áo, lấy ra một phong thư trao cho *Bảo-mẫu* để độ trình *Gia tường* công-chúa. *Gia-tường* công-chúa xem xong hai hàng nước mắt chảy xuống dòng dòng, liền nói :

— Bây giờ ta hãy sai *Bảo-mẫu* vào cung xem bệnh-tình thái-hậu và *Hàng-hậu* thế nào, và dò-la tin-tức xem thân-mẫu ta bây giờ đang làm gì ở trong cung.

Triệu-lân cùng *Triệu phượng* đều nói :

— Công-chúa nghĩ chi phải ! xin phiền *Bảo-mẫu* đi giúp.

Bảo mẫu nghe nói không dám chậm trễ, tức khắc cáo-từ đi ngay. Hai công-tử cũng lui ra ngoài-cung, ngồi đợi tin *Bảo mẫu*. Hồi lâu, bỗng thấy *Bảo-mẫu* hoảng-hốt, nét mặt tái-mét, miệng thở hổng-hộc, nói không ra tiếng.

Hai công-tử có ý kinh ngạc mà hỏi rằng :

— Việc chi thế ? hở mụ !

Bảo-mẫu đứng nghỉ một chút, rồi nói :

— Thật là một sự không hay !

Triệu-lân hỏi :

— Sự thể đầu đuôi thế nào, mụ nói cho ta nghe.

Bảo-mẫu nói :

— Dạ dám bẩm hai quốc-cữu tôi phụng mệnh vào nam-nội, bỗng thấy cửa cung khóa chặt, xung quanh lại có quân-sĩ canh-giữ, gươm giáo sáng quắc. Một vùng sát-khí ngất trời, khiến cho già cây khiếp-sợ không biết dường nào, ngã lăn ra đấy. May gặp có nội-giám *Lâm-mậu* đến, liền vực tôi vào trong biển, và kể lể sự tình cho nghe, bấy giờ tôi mới biết là thánh chỉ nghiêm cấm cung-môn, không cho ai được qua lại. Hai quốc-cữu ơi ! Việc này là bởi tại *Mã-thuận* và nữa, nói *Hàng-hậu* giao thông với ngoại-thần bày lời sàm-báng, khiến Thái-hậu nghỉ càng tức giận, cho nên bệnh-trạng ngày một thêm nguy. Nay có *Mạnh* vương-phi vào chữa thuốc, cần phải nghiêm-cấm cung-môn, không cho ai qua lại. Các đồ thực-dụng đều do *Lâm-mậu* đưa vào, dự tính số chi tiêu trong độ 10 năm. Hai quốc cữu ơi ! *Phi-giao* hoàng-hậu đã phê chuẩn cho *Mã-thuận* đem ba nghìn cấm binh vào canh giữ cửa cung. Bây giờ cửa cung không ai được qua lại cả.

Triệu-phượng nghe nói, hầm hầm nổi giận, bảo *Triệu lân* rằng :

— Tam đệ ơi ! tam-đệ chớ kinh-sợ. *Phi giao* đã vô-đạo đến như thế thì hai ta còn nghỉ gì nữa, âu là ngày nay ta đem gia-binh tiến vào *Hoàng-cung* mà diện-tiếu cùng thánh-thượng. Ta đành liều chết, còn hơn để cho miệng thế mỉa-mai. Và thân-mẫu ta vào đấy, chưa biết năm nào được ra, chẳng lẽ ta cứ khoanh tay ngồi nhìn thì sao cho tiện !

Triệu-lân gạt tay mà bảo rằng :

— Không thể được ! con chuột đương bên viên ngọc thì ta nỡ nào sao đang. Hai anh em ta liều chết để đánh, nhưng còn thái-hậu và hai thân thì nghỉ sao cho bỏ. Và *Bồ-man* ấn-quốc và *Bồ-man định-quốc* đều vẫn dụng lợ thường lại thêm có cấm-binh toàn thị những quân tinh-nhuệ, ta khó lòng địch nổi vậy. Hoặng chi trong chiếu-thư vẫn nói là giao việc thuốc-thang bắn-hạ thái-hậu cho thân-mẫu ta thì ta cũng không lấy có chi mà sinh sự được. Chi bằng ta hãy thư-thả, rồi tây-cơ ứng-biến, trù-tính lấy kế vạn-toàn.

Triệu phượng nghe nói khen phải, mới chịu cố nhẫn-nại mà nghỉ phương-kế. *Bảo-mẫu* vào thuật chuyện cho *Gia-tường* công-chúa nghe. *Gia-tường* công-chúa lại càng phiền-não bội phần, suốt đêm chỉ nức-nở khóc.

Lại nói chuyện vợ chồng *Đàng-hiệp* giải vào trong ngục. *Lương-cầm-hà* phu-nhân và *Phi-loan* quận-chúa mừng-rỡ không biết đường nào. *Vệ-đăng-nga* chỉ thở dài, không nói chi cả. *Đàng-hiệp* thì thuật chuyện đầu đuôi cho mọi người nghe và bảo rằng :

— Việc này chắc là mưu-kế của *Mạnh* vương phi đó thôi, khiến cho vợ chồng ta đáng chết mà lại chưa chết. Nhưng cái thân sống đó chết đó nay ai lăng qua chỉ thêm một trò cười cho thiên-hạ đó sao vậy.

Phi-loan quận-chúa nghe nói *Mạnh-lệ quân* đến, động lòng thương xót mà ứa nước mắt khóc. *Vệ đăng-nga* vương-phi hỏi :

— Tiểu công-tử thức bay là ngỗ ?

Nàng *Hang-ngọc-thanh* ẵm tiểu công-tử trao cho *Vệ đăng-nga* vương-phi. *Vệ đăng-nga* ẵm lấy chán bé, trong lòng chua xót, xoa đầu dỗ bé, rồi khóc mà bảo rằng :

— Tôn-nhi ơi ! ai ngờ ngày nay tổ-mẫu lại còn được về đây mà nhìn mặt tôn nhi vậy.

Vệ-đăng-nga cứ nhìn tiểu công-tử, vừa nói vừa khóc. *Lương-cầm-hà* phu nhân và *Phi-loan* quận-chúa nức-nở khóc hoài. Nàng *Hang ngọc-thanh* nghỉ càng bội phần chua-xót, hai hàng nước mắt cũng ỉ chỉ tuôn rơi. Thành ra mọi người đều khóc, không ai khuyên giải cả. Bỗng có *Phạm Ho-hà* bước vào. Tiểu công-tử kinh-sợ cũng khóc.

(Còn nữa)

Certifié l'exemplaire — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT, — SỐ THỨ 1804 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ HAI 26 MARS 1928

Trung Bắc Tân Văn